

FILLÉRES KÖNYVTÁR

16756

Szerkeszti PÓSA LAJOS

Egy kis diák levelei.

IRTA

LENGYEL LAURA.

174. kötet

Ara 60 fill.

SINGER és WOLNER kiadása BUDAPEST.

FILLÉRES KÖNYVTÁR

Elbeszélések, regék, történelmi elbeszélések, versek, szindarabok, útleírások gyűjteménye. Magyar fiuk, magyar leányok számára. Szerkesztí Pósa Lajos.

Egyes szám ára 60 fillér.

313. *Legújabb kötet.* Tányértalpu koma a fotografusnál és más elbeszélések. Tréfák a legkiválóbb magyar íróktól... —.60

Szám	Most jelentek meg:	Korona
278.	Lőrinczy György. Mikszáth Kálmán élete	—.60
279—281.	Havas István. Új szavalókönyv	1.80
282—284.	Sebők Zsigmond. Mackó úr vendégei. Kép.	1.80
285.	Herman Ottóné. Két kicsi tót. Képekkel	—.60
286.	— Kicsibaj. Képekkel	—.60
287—289.	Móra Ferenc. Rab ember fia. Elb. Kép.	1.80
290.	Sebők Zs. Hogyan ne beszéljenek a gyerekek	—.60
291—293.	Jókai Mór. A rózsák szigete. Elbesz. Kép.	1.80
294.	Havas István. A tarkói idegen. Elb. Kép.	—.60
295.	Brunovszky Rezső. A találós mesék kincsesháza. 2. gyűjtemény	—.60
296.	— Válogatott magyar közmondások	—.60
297—298.	Gyökössi Endre. Ki szereti a népet. Elb. Kép.	1.20
299—300.	— Hazavándorlók. Elbeszélés. Képekkel	1.20
301.	Dingha Béla. Csiribiri herceg. Mesék	—.60
302.	Egri György. Igaz is nem is. 8. gyűjt.	—.60

Ezelőtt jelentek meg:

1.	Mikszáth Kálmán. Huszár a teknőben	—.60
2.	Bársony I. Jó az Isten. Elbesz. Képekkel	—.60
3.	Bodonyi N. Matyi meg Kati. Mese. Képekkel	—.60
4—5.	Madarassy L. A kis hadsereg. Tört. elb.	1.20
6.	Pósa Lajos. Haza. Szabadság. Hazafias költemények és szavalmányok. Képpel	—.60
7.	Fáy J. Béla. A kínai óriás. Az arany tollu tyúk. Két mese. Képekkel	—.60
8.	Margittay D. Illés gróf és Olga grófkisasszony. Képpel	—.60
9.	Murai K. Komédiás Palkó. Róka Pál fufangjai. Két tréfás történet. Képpel	—.60
10—12.	Jókai Mór. A medvék országában. Elbeszélés	1.80
13.	Hetyei Gábor. Mondák, regék	—.60
14.	Szalay Emil. A zöld madár. Mesék képpel	—.60
15.	Bodonyi N. A kistornyai lelkész. Elb. Kép.	—.60
16—17.	Madarassy L. Harc az állatokkal. Elb. Kép	1.20
18.	Magyar költők. Irták többen. Arcképekkel	—.60
19.	Gyermekszínház. Három egyfelv. szindarab	—.60
20.	Gárdonyi G. Tarka-barka történetek. Kép.	—.60
21—23.	Gaal Mózes. Mindent a hazáért. Tört. elb.	1.80

Szám	Korona
24. Tábori Róbert. Vidám történelem. Vig elbeszélés képpel	— .60
25. Árpád népe. Képek hazánk ezredéves multjából. Irták Sebők Zs., Pósa L., Tábori R., Gaal M., Kemechey J., Egri Gy., Tutsek A. Sok képpel	— .60
26—28. Malonyay D. A Nilus országából. Sok képpel	1.80
29. Herman Ottóné. Sok vers, sok kép. Gyerekekről gyerekeknek	— .60
30. Kacziány Ödön. Három ajándék. Sok képpel	— .60
31. Tábori Róbertné. Hét mese	— .60
32. Sebők Gy. Egér a kaszárnyában. Sok képpel	— .60
33. Tábori Róbert. Gábor Aron. Tört. elbesz.	— .60
34—35. Herman Ottóné. A Csóri és a Móri. Történetek az állatvilágból. Sok képpel	1.20
36. — Seregély kisasszony emlékiratai	— .60
37. Herczeg F. Az új nevelő. Elb. Képekkel	— .60
38—39. Madarassy L. Mari és Tamás. Elb. Képek.	1.80
40. Sas Ede. Círmos Cica királysága. 3 képpel	— .60
41. Gegus Ida. Mesék. 1 képpel	— .60
42. Benedek Elek. Kis Miklós. 1 képpel	— .20
43. Pósa Lajos. A szabadságharc hősei. Képek az 1848—49. szabadságharcból	— .60
44—45. Andrássy Lidike. Tarka könyv. Mesék, elbeszélések, versek. 1 képpel	1.20
46. Gárdonyi Géza. Mindentudó Gergely bácsi első könyve. 1 képpel	— .60
47. Egri György. Karika király haragja. 1 képpel	— .60
48—50. Gaal M. Balassa vitéz. Tört. elb. Képekkel	1.80
51. Gauss Viktor. Hegyen-völgyön. Képek az állatvilágból	— .60
52. Lőrinczy György. Kis falum. Elb. 1 képpel	— .60
53. Sebők Zsigmond. Erzsébet királyné	— .60
54. Gyarmathy Zs. Mari néni mankója. A remete	— .60
55. Sebők Zs. A kis mérnökök. Elb. 1 képpel	— .60
56—57. Margittay Dezső. Tilos a páva. Elb. 1 képpel	1.20
58. Kövér Ilma. Kis lányok, nagy lányok. Elb.	— .60
59. Gauss Viktor. A piros köpönyeg. Elbesz. a magyar szabadságharcból. Sok képpel	— .60
60—61. Madarassy László. Az amerikai őserdőben. Egy magyar fiú viszontagságai. Gyermekregény képekkel	1.20
62. Pósa Lajos. Harangvirágok. Versek, regék, mesék	— .60
63. Barta Irén. Enyém. Elbeszélés. 1 képpel	— .60
64. Bođonyi N. Szegény ember dolga. Elbesz.	— .60
65—66. Béla Henrik. A kis herceg. Sok képpel	1.20
67. Juhász Béla. Ilona. Történeti elbeszélés. 1 képpel	— .60
68. Kornélia néni. A kis hősök. Hamupipőke	— .60

Szám	Korona
69. Virágregék. Irták : Andrassy Lidike, Bársony I.-né, Harmath L., Sebestyén Gy.-né	— .60
70. Lampérth G. Elmult időkből. Tört. rajzok	— .60
71. Thury Zoltán. Mese egy kis házból	— .60
72. Sebők Zsigmond. Petőfi Sándor. 1 képpel	— .60
73. Lőrinczy György. A becsület útján. 5 elb.	— .60
74—76. Gauss Viktor. Fajankó, a bártfai híres fabábnak mulatságos története	1.80
77. Gegus Ida. Tündérmesék. I.	— .60
78. — Tündérmesék. II.	— .60
79. Benedek Elek. Elek apó meséi I.	— .60
80. Tábori Róbert. A jégtündér	— .60
81. Kövér Ilma. A Jánoska koronája	— .60
82. Gaal Mózes. Három székelyfiu	— .60
83. Gauss Viktor. Sárga violák	— .60
84. Szabóné Nogáll Janka. A kis koezi és más történetek	— .60
85. Lőrinczy György. Igaz történetek	— .60
86—88. Gaal Mózes. A vasember	1.80
89—91. Benedek Elek. Édes kicsi gazdám	1.80
92. Gauss Viktor. Adria gyöngye	— .60
93. Sas Ede. Munkácsy Mihály	— .60
94. — Vörösmarty Mihály	— .60
95. Gaal Mózes. A koldusvezető. Elbeszélés	— .60
96. Holló Sárika. Tündérmesék, harmadik kötet. Nyolc mese	— .60
97. Krúdy Gy. Hortobágy. Elb. sok képpel	— .60
98—99. Havas István. Koncz Márton. Elbeszélés a kuruc világból. Mühlbeck K. rajzaival	1.20
100. Petőfi Sándor költeményei az ifjúság számára összeválogatva	— .60
101. Tutsek A. Évike vándorlása	— .60
102. Gaal M. Bem apó. Történeti elbeszélés	— .60
103—104. Tábori R. Mátyás ifjúsága. Tört. elbesz.	1.20
105. Krúdy Gy. Utazás a Szepességben	— .60
106. — A Tisza. Elbeszélés	— .60
107. Sebők Zs. Két árvizes gyerek. Elbeszélés	— .60
108. Garády Viktor. Hol a vitéz ? Elbeszélés	— .60
109. Bácskai E. A meghódított föld. Földr.kép.	— .60
110—112. Garády V. Kerek erdő. Történetek, képek az állatvilágból, sok képpel	1.80
113. Tábori Róbertné. A Galambvölgyben	— .60
114—116. Benedek E. A mesemondó. Elb. képekkel	1.80
117—118. T. Tutsek A. Lottika és egyéb elbeszélések	1.20
119. Ambrozovicsné M. I. Washington élete	— .60
120—122. Tábori Róbert. Oceánia. Elb. Képekkel	1.80
123. Sas Ede. Toldi költője. Képekkel	— .60
124. Krúdy Gyula. Sziklazúzó hajók. Elb. kép.	— .60
125. Gárdonyi G. A nagyapó tréfái. Képekkel. Első gyűjtemény	— .60

FILLÉRES KÖNYVTÁR.

EGY KIS DIÁK LEVELEI.

ÖSSZEGYŰJTÖTTE:

LENGYEL LAURA.

BUDAPESTEN, 1903.
SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA.
Andrássy-út 10.

~~L. elp. m.
1899. i.~~

16756/174

M. M. MUZEUM KÖNYVTÁRA
II. Nyomtat. Könyvtárak
1913 évi 413 sz.

I.

Kedves jó szülőim!

Ha nem is parancsolták volna meg szóval, a szivem parancsolná, hogy mindenről irjak haza. Megirok mindent, úgy, a hogy történt, nem hallgatva el keserúségeimet, nem szépítve hibáimat. Mert ki értene meg jobban s ki bocsátana meg hamarabb, mint az én édes jó szülőim, kik annyi kinos küzdelem, annyi keserves kinlódás árán küldtek ide, a nagyvárosba, hogy tanuljak, szivemet gyarapítsam, lelkemet műveljem.

Hálátlan gyermek volnék, ha erről csak egy perczig is meg tudnék feledkezni. Megvetném magamat, ha bármi is kitörölhetné szivemből szülőim jóságos arczát. Látom, a mint küzködnek, dolgoznak, hogy előteremthessék a mindennapin kívül még azt is, a mi a tanittatásomhoz szükséges. Csak be kell hunynom a szememet és látom a

fehérre meszelt kis szobát. A kerek asztal mellett ott ül édes apám, édes anyámmal, az asztal végén pedig a kis Piroska hugom. Komoly arczczal számolnak, hogy jusson is, maradjon is mindenre. Még a kis hároméves Piroskának is összehúzódik a homloka, mintha ő is értené, hogy miről beszélnek.

Nagyon jól emlékszem, mikor a tiszteletes úr eljött édes apámhoz és arra kérte, hogy taníttasson engem, milyen szomorú volt az egész ház. Édes, jó tiszteletes uram, — mondta édes apám, — a lelkemet is odaadnem a gyermekeimért, de nagyon jól tudhatja milyen nehezen élünk. Ez a kis sovány föld, verejtékes munka után is alig ad annyit, hogy a betevő falatunk meg legyen. Egyik esztendő rosszabb, mint a másik. Hiszen ha a jó Isten egy kissé kegyelmesebb lenne hozzánk! De így nem merek belevágni, tiszteletes uram. Négy polgárit tanult a fiam, a betűvetés mesterségét jól ismeri, szegény embernek elég annyi is. Mert ha most beadom a városba, aztán nem tudom tovább taníttatni, mi lesz belőle? Szerencsétlen félbemaradt ember, a kit a városban kinevetnek s a ki a falun nem érzi jól magát. Mert higgye el, tiszteletes uram, nincs szerencsétlenebb teremtés, mint a félművelt ember. Isten őrizzen meg, hogy tulajdon gyermekem romlására törjek.

Akkor a tiszteletes úr azt mondta: Igaza van, János gazda. Tudom, hogy nehezen él, hogy nehéz esztendőkkal látogatta meg a jó Isten. De mégis azt mondom: a fiút be kell adni a kollé-

giumba. A nyáron tanítottam latinra s tud annyit, hogy beveszik az ötödik gimnáziumba. Aztán, ha a jó Isten is úgy akarja, ha az az én öreg szemem nem csal, ember lesz belőle, nem kell félni. Erdemetlenre nem vesztegetnék ennyi szót, János gazda. Ha akarja, utána járok, hogy fiút kedvezményes helyre bevegység s azután Isten kezében van a jövő . . .

Édes anyám is kérte édes apámat. Hogy is ellenkezett volna sokáig, hiszen később bevallotta, hogy neki is ez volt legfőbb óhajta; így kerültem én Debreczenbe.

Új világ, új élet nyílt meg itt szemem előtt, szinte megrettentem tőle, hiszen minden idegen volt számomra. Mikor első este lehajtottam fejem a kollégium ágyára, könnyes lett a szemem a nagy magányosságtól. Erre aztán hirtelen nagyot dobbant a szívem és eszembe jutott, hogy nem vagyok egyedül, nem vagyok magamban. Elhoztam a szívemben a szülőim iránt érzett forró szeretetet és azt a törekvést, hogy derék, becsületes ember váljak belőlem, olyan, ki méltó a nagy áldozatokra, melyeket szülői érte hoznak.

De az út oly hosszú, a cél oly messze van. El is csüggednék, ha szülőim édes, drága arcza nem buzdítana. Csak be kell hunyni a szememet és rögtön itt van előttem édes apám, édes anyám és a kis Piroska. Nini, a kis pákosztos meggyet evett, csupa piros a szája . . .

— Édes jó anyám, torkoskodik-e sokat Piroska?

Ez úgy jutott eszembe, hogy elgondolkoztam, milyen furcsa lesz, ha majd egyszer Pirkó is elkerül a háztól. Teszem, tanulni adják, hogy eszébe fog jutni majd minden apró csiny, mit otthon elkövetett. Mert én úgy vagyok vele, úgy bánt most a lelkiismeret, ha elgondolom, hogy gyakran megbosszantottam szülőimet, engedetlenséggel, pajkossággal, illetlenséggel. Az ilyesmit, ha otthon van az ember, könnyen elfelejti, most szeretném az édes anyám ölébe hajtani a fejem és sirva megfogadni: soha-soha nem teszem többé! . .

De igazán nem fogom tenni . .

Erőt akarok venni a szivemen, de újra elérékenyedem. Talán később másként lesz. Ám tudom, hogy az én édes szülőim nem haragusznak meg ezért sem. Édes anyám arra kért, hogy irjak meg mindent bőven, részletesen. „Ha rossz kedved van, fiam, ne mutass vigszágot, az igazi képed akarom látni.“ Ime azt küldöm, lelkem, jó anyám, egy kicsit szomorú kép, de hogyan is lehetne másforma, mikor távol vagyok tőled?

A tanár urakról, a tanulótársaimról majd írok máskor. Most csak annyit, hogy magyar nyelvből feleltem s Szabó tanár úr, meg volt velem elégedve. Minden erőmből azon leszek, hogy a többi tanár úr jó akaratát is megnyerjem. Szabó tanár úr ma megszólított a folyósón, megkérdezte: hová való vagyok, hogy hívják édes apámat, hol jártam eddig iskolába? Én elmondtam neki mindent:

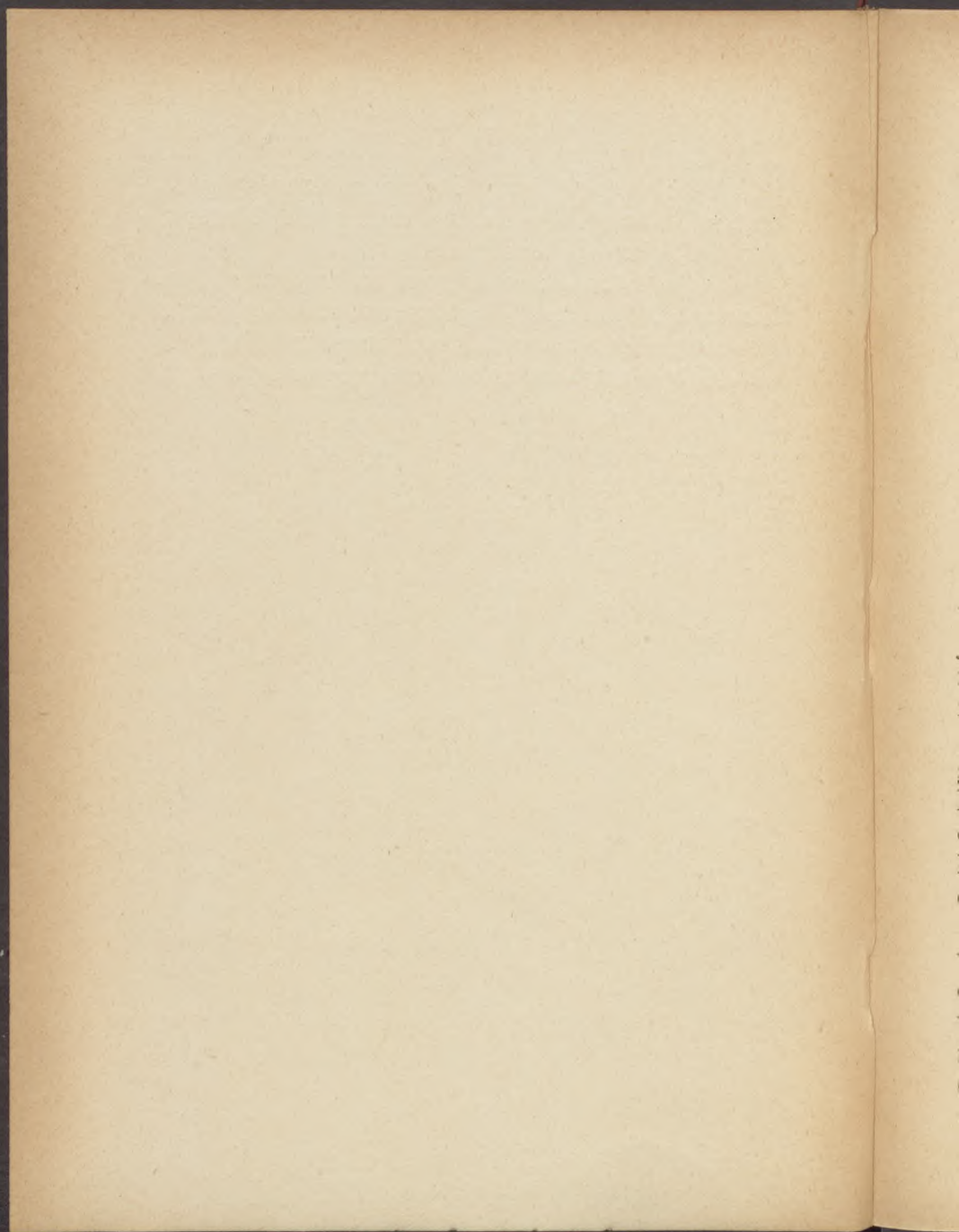

falusi fiú vagyok, hogy édes apám szegény gazdaember és hogy a tiszteletes úr tanított. Megsimogatta a fejem és tovább ment.

A jó Isten áldása legyen az én drága jó szüleimmel. Adjon erőt, egészséget mindnyájoknak. Nekem pedig adjon kitartást, szorgalmat, hogy minél előbb elérhessem célom és levegyem édes apám fáradt válláról a terhet.

Szerető, engedelmes fiuk

Pali.

II.

Édes jó anyám !

Tegnap reggel, mielőtt magyar órára mentem volna, Kovács Pista megszólított, hogy csomagom jött hazúlról az irodába, átvehetem. Épen annyi időm volt, hogy lefussak az emeletről, de a csomagot, csak óra után bontottam fel.

A fiúk nagy rivalgással nézték a sonkát, pogácsát, nekem pedig könny gyűlt a szemembe. Kovács Pista reám bámult és csodálkozva kérdezte: mi a bajod? Én csak annyit tudtam felelni: vegyetek ki annyit, a mennyit akartok a csomagból, de engem most hagyjatok békében.

Nem mondhattam el nekik, hogy a szülőimre való emlékezés sajtolta szemembe könnyet. Hogyha egyedül akarok maradni, ha sirással akarom szívem nehézségét megkönnyíteni, az nem azért van, mintha szomorúság bántana, hanem, mit tudom én... Vannak érzések, melyeket nem kell és nem

lehet magyarázni, melyek alatt leroskad, vagy fölemelkedik az ember lelke.

Kis idő múlva erőt tudtam magamon venni és visszamentem a fiúkhoz. Nem nyúltak semmihez, komoly arczczal álltak az asztal körül és egyik sem kérdezte, mi bajom volt az imént, mikor oly gyorsan kifutottam a szobából? Jó lelkük megsúgta, hogy kellemetlen volna nekem a kérdezősködés.

Én pedig illedelmesen megkináltam őket mind, de hozzá is láttak, minden falatnál kijelentvén, hogy ilyet a püspök sem eszik! Én ezen egy csöppet sem csodálkoztam, sőt biztosan tudom, hogy a püspök asztalánál nem izlenék nekem úgy a falat, mint a hogyan izlett édes jó anyám tertyűs pogácsája.

Az ajtó nyitva volt és ott ment el az én ellenségem, Cserey György.

Mig nem tudtam miért haragszik reám, nagyon fájt, hogy olyan mogorva arczczal megy el mellettem és ha valami játékot rendez, mert mi tagadás, ilyesmihez ő ért legjobban a osztályban, engem mindig kizár belőle. Azt hittem, tudtomon kívül megbántottam valamivel és egész nyíltan megkérdeztem tőle, hogy miért neheztel reám? Elfordúlt és tovább sétált, nekem ökölbe szorult a kezem, de uralkodtam magamon, mert eszembe jutott édes jó anyám intése: Pali, Pali, te hamar ingerült vagy, tűzbe jössz, aztán nem tudsz magadon uralkodni. Ez a nehéz indulat még bajba

keverhet. Igérd meg nekem, édes fiam, hogy a kedvemért uralkodni fogsz magadon. Megígértem. És tartom is, édes anyám, mert hitvány ember lesz az olyan gyermekből, ki ígérését olybá veszi, mint tova repülő szellőt. Nem tagadom, nagy megerőltetésembe került, hogy nyugodt maradjak a sértés után, de most annál büszkébb vagyok nyugalmamra és erőmre.

Mert, mint később megtudtam, nemes, nemzetes, kis és nagy cserei Cserey György úrnak semmi kifogása sem volt ellenem, csak az, hogy mint egy pár, úri gőgből, ostobaságból, vagy gyávaságból hozzá szító fiu előtt kijelentette, ő bizony nem barátkozik szegény, paraszt fiúkkal. Ő, a kinek a tizenhatodik őse is előkelő, nemes ember volt. Mikor Cserey György beszédét meghallottam, jót kaczagtam és ezzel vége volt bánatomnak és haragomnak. Nyiltan megmondtam, hogy most már én sem vágyakozom a barátságára. Ilyen ostoba és gőgös lelkű fiuval igazán nem óhajtom a közelebbi ismeretséget.

Most azonban, hogy kíváncsian nézett be szobánk ablakán, azt gondoltam, hogy hátha csak meggondolatlanságból fecseget a multkor, én bizony megkinálom az édesanyám pogácsájával. Oda is mentem hozzá, hogy átnyujtsam neki, de Cserey György elutasítólag intett a kezével és gőgösen biccentve fejével, így szólt: „Köszönöm, nem szorultam a pogácsádra“ s ezzel tovább akart menni.

Megvallom, ebben a pillanatban a vér a fejembe szaladt és már majdnem megfeledkeztem édes anyám intéséről. Szégyennel vallom be, hogy fölemeltem a kezem, midőn a hátam mögül hirtelen előlépett Szabó tanár úr, a magyar nyelv tanára és így szólt:

— Mit akarsz, Pál?

Szégyenkezve eresztettem le a kezemet. Szabó tanár úr így folytatta:

— Különben is Csereynek igaza van. Ő érzi legjobban, hogy nem érdemes a szivességedre. Nem is akarja azt addig elfogadni, míg múltkori hibáját jóvá nem tette, bocsánatkéréssel és jobb magaviselettel.

Cserey György lehorgasztott fővel távozott, én pedig zavartan dadogtam valami köszönetfélet. Nagyon meg voltam indulva, mert csak ebben a pillanatban tudtam meg, hogy Szabó tanár úr is ismeri Cserey György volt viselkedését.

Estefelé a folyosón „megint találkoztam Szabó tanár úrral, a ki megszólított:

— Láttalak délelőtt, fiam, a mint kifutottál szobádból és itt a folyosón sirtál, valami szomorúság ért, bántott valaki?

— Óh nem, tanár úr, szinte szégyenlem elmondani, az örömtől sirtam. Mikor megláttam, hogy édes anyám ennivalót küldött s mikor tudom, hogy odahaza milyen szűken van a falat, összeszorította valami a lelkemet, én igazán magam sem tudom, hogy mi...

— De tudom én, fiam, — mondta komolyan a tanár úr, — a mi a te szivedre oly fölemelőleg és elérzékenyítőleg hatott, az a szülői szeretet nagysága. Mert mérhetetlen kincs ez, fiam és gonosz, rosszlelkű gyermek az, a ki könyvet még nem hullatott, mikor erre a nagy tengerre gondolt, melynek minden csöppje csupa szeretet, csupa önfeláldozás. Sohase csodálkozzál, ha a szülői szeretet csodáit látod, mert végtelen és mindezenható az, mint az Isten hatalma.

Igy beszélt Szabó tanár úr. Én úgy érzem, nem végezhetem be méltóbban levelem, mintha az ő bölcs és jóságos szavait idézem. A kis Piroskának mondja meg, édes jó anyám, hogy egy év csak tizenkét hónap és addig-addig pityereg utánam, míg egyszer csak otthon termek és rákiáltok: „Ejnye, csunya, pityergős baba, hát szabad a szemed rontani? Okulárét veszek neked, olyat, a milyennel Sári néni olvassa vasárnaponként a bibliát.“ Tudom, ettől meg ijjed és nem fog többet pityeregni, a mi nem is illene egy olyan nagy leányhoz, a ki már az óvóba jár.

Édes jó anyámnak a távolból is forró szeretét küldi.

engedelmes fia

Pali.

ep
d
n
m
m
v

ig
k
n
le
v

III.

Édes jó szülőim!

Tegnap kaptam meg levelüket. Most, hogy egy kis szabad időm akadt, sietek mindenről tudósítani édes jó anyámat, édes jó apámat. Valami nagyon nevezetes dolog nem történt velem, de mikor tudom, hogy az én drága jó szülőimet minden csekélység érdekli, a mi körülöttem, vagy velem esik meg.

Szégyennel vallom be, hogy a számtanból igen gyöngén feleltem. Nem akarok semmit eltitkolni s nyíltan bevallom, hogy ennek saját hanyagságom volt az oka. Nem készültem el elég lelkiismeretesen és gonddal. Hibámnak nyílt bevallásával és jövőendő szorgalmammal akarom úgy

édes jó szüleim, mint Pókay tanár úr bocsánatát kiérdemelni.

Óra után természetesen igen szomorú voltam. Összetörve gubbasztottam egy sarokban s bár pajtásaim vigasztalgattak, én folyton csak a Cserey György csúfolódó arcát láttam.

Igen, én biztosan tudom, hogy Cserey György örült az én szégyenemnek és bánatomnak.

— Hagyjatok békében, — mondtam a fiúknak, kik játszani hívtak, — nekem semmi kedvem sincs a mulatozásra.

— Mi bajod, Pali fiam? — hallatszott hátam megett Szabó tanár úr barátságos hangja.

Felugrottam, de mikor így szembe kerültem a tanár úrral, megint eszembe jutott hanyagságom, elpirúltam és lesütöttem a szememet.

— No, no, fiam, — mondta Szabó tanár úr nyájasan, fejemre téve kezét, — neked valami bánatod van. Egy-kettő, ki vele! Tudod, hogy jó barátod vagyok, hát légy bizalommal hozzám. Csak talán nincs valami baj odahaza?

— Nincs, hála legyen a jó Istennek, de . . .

— No halljuk tovább. Remélem; nem akarsz előttem titkolózni?

Összeszedtem magam és nagy nehezen kidagogtam:

— Tanár úr, én rosszul feleltem számtanból. Szabó tanár úr jóságos arcza elkomorodott:

— Ej, ej, fiam, ezt nem vártam volna tőled. Ez hiba, de szerencsére jóvá teheted.

— Minden erőmből rajta leszek, hogy minél előbb jóvá tegyem.

— Ez most már kötelességed, fiam. Remélem, egy perczig sem felejtet el, hogy édes apádnak milyen nagy áldozatába kerül a taníttatásod, hogy a tiszteletes úr, mint becsületes és törekvő gyermekeket ajánlott be a kollégiumba.

— Nem felejtet el, tanár úr.

— De, hogy is történhetett ez az eset, Pali?

— Tanár úr, — vallottam be pirúlva, — én nem nagyon szeretem a számtant.

— Fiam, fiam, az ilyen beszédet hallani sem akarom. Azt természetesen senki sem tilthatja és nem is akarja megtiltani neked, hogy egyes tantárgyakhoz erősebb hajlandóságod legyen, Nagyon jól látom szemedből, hogy szereted a magyar nyelvet és történelmet, foglalkozzál vele tovább is szeretettel, de korántsem a többi tantárgy rovására. Sőt ellenkezőleg, a mint észreveszed, hogy egyik-másik tantárgyat kevesebb kedvvel tanúlsz nehezebben fogod fel, annál tüzebben foglalkozzál vele, hogy a kötelességednek pontosan meg tudj felelni. Sokkal fiatalabb még a te lelked s éretlenebb a gondolkozásod, mint hogy saját hajlamaidnak engedhetnének át. Nem az a fontos, hogy te a tudás melyik ágát szereted, melyikhez vonzódol, hanem az, hogy, a mit elébed szabunk, azt pontosan és hiven teljesítsd.

Soha sem fogom elfelejteni a tanár úr nyá-

jas, de határozott szavait. Később lementem az udvarra sétálni, a fiúk labdáztak és hallottam, a mint Cserey György csúfolódva utánam kiáltja:

— Nini! Ott megy a minta-diák, hogy leereszti az orrát, mindjárt beleüti a földbe:

Egy másik iskolatársam, Kovács Pista hirtelen felpattant:

— Hallod-e, Gyurka, elég legyen a kötődésből! Nem tűröm, hogy Palit tovább is sértegesd.

— Mit bánt az téged, ha egy parasztgyereket csúfolok?

— Bánt, hogy ilyen ostoba, gőgös ficzkóval egy osztályban kell lennem, — vágott vissza haragosan Kovács Pista. — Aztán jobb volna, ha nem hetvenkednél annyit, hiszen tavaly is megbuktál a magyarból.

Már-már összebirkóztak, de én hirtelen közibük léptem:

— Hagyd el, Pista, ne verekedjél értem. Csereynek abban igaza van, hogy ma rosszul feleltem. A mit paraszti származásomról mondott, arra nincs mit felelnem. Az ilyesmin csak nevetni kell. De az első dologra ígéretet teszek itt, mindnyájatok előtt, hogy ki fogom köszörülni a mai csorbát és Csereynek nem lesz alkalma többet mulatni rajtam soha, soha.

Ezzel sarkon fordultam, felmentem a szobába és elővettem a számtant. Buzgón és gonddal kezdem tanulni. Ezentúl, ha csak egy kis szabad időm lesz, rögtön arra fordítom, hogy ebben a

tan
érz

csa
csó
szá

tantárgyban erősödjem, mert bizony, nagyon jól érzem gyöngeségemet.

Csengettek! Latin órára kell sietnem. Még csak annyi időm van, hogy egy forró, testvéri csókot küldjek az én Piroska hugom piczi piros szájára.

Szerető fiuk

Pali.

THE [illegible] OF [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

IV.

Édes jó anyám! Beh jól esett a szívemnek vigasztaló, bátorító szava! Félve vártam édes szülőim válaszát, hátha haragudni találnak reám, a miért a multkor Pókay tanár úr előtt, oly rosszul feleltem számtanból? S ime, olvasván drága jó anyám levelét, nem találtam benne egyebet, csak szeretetet, elnézést és bocsánatot.

De hát édes apámuramtól egy sort sem kaptam? Csak talán nem beteg, a mitől a jó Isten irgalma óvjon meg bennünket.

Azt is írja édes anyám, hogy a gyűlölködés és bosszúállás rút érzés, a ki ilyesmit hordoz és istápol lelkében, az lassankint megmérgezi egész benső világát. Szívembe véstem édes anyám tanításának minden szavát és megértettem, hogy az Cserey György ellen írott soraimról szól.

És megvallom, bizonyos kevély büszkeséggel vallom be, hogy még édes anyám levele előtt száműztem szívemből minden rossz indulatot,

Cserey György iránt. A fiúk sokkal jobban haragusznak reá, mint én. Az én neheztelésem, mióta Pókay tanár úrnál kiköszörültem a multkori csorbát, nyomtalanul eltűnt.

Tegnap estefelé megzörgették az ablakomat, Kovács Pista állt kint a folyosón és így szólt hozzám:

— Nesze, olvasd...

Benyújtott az ablakon egy levelet, édes anyja írta, ma is könnybe lábad a szemem, ha rágon-dolok, a levélnek egyik része így szólt:

„Irod, édes fiam, hogy hazakészülsz karácsonyra. Mily nagy örömmel várlak! Remélem, azt látom benned, a kit elbocsátottam magamtól; az én hűséges, igaz lelkű, bátor, melegszívű fia-mat. Jer, édes gyermekem, anyád ölelő karjai közé! De mielőtt útra indulnál, vess számot lel-keddel, vizsgálj meg szivedet, méltó vagy-e a szeretet szent ünnepére, már a mennyiben erre gyarló, földi ember egyáltalában méltó lehet? Gondold meg, hogy csak úgy lehetsz méltó a szeretet, a bocsánat, az engesztelődés áldására, ha te is szerető, bocsánatadó, engesztelő szívvvel gondolsz mindenkire, ki veled együtt fog ünnepelni az év legszebb és legszentebb napján, midőn a könyö-rület és irgalom emberi testet öltve, szállott alá a földre... Így jőjj vissza hozzám, gyermekem és nem másképen.“

Tovább nem tudtam olvasni a levelet, elho-mályosodott a szemem... Én is haza gondoltam,

az én édes jó szülőimre és vizsgálgattam szívem, vajjon méltó-e erre a szent, erre a nagy ünnepre? . . .

Nagyon szeretnék hazamenni, de tudom, hogy sokba kerül, hogy odahaza nagyon nehéz az élet. Ha másképen nem, gondolatban, lélekben röpködök haza, hogy megfürödve a szülői szeretet melegében, jóvá, igazzá és törekvővé erősödjék a lelkem.

Tegnap, hogy kijöttem a betegszobából, (ne ijedjenek meg, édes szüleim, már nincs semmi bajom, csak egy kicsit meg voltam hűlve), ott állt az ajtóban Kovács Pista, megölelt, aztán kezét kézbe öltve, mentünk a tornaterem felé.

A tornaterem ajtajában állt Cserey György.

— Gyuri, — mondta Kovács Pista komoly hangon, — szívből szánom-bánom, hogy tegnap nem segitettem neked a magyar órán. Add ide a kezéd és béküljünk ki, de előbb békülj ki Palival is, a kit minden ok nélkül, már többször megbántottál.

Cserey büszkén fölemelte a fejét.

— Veled szívesen kibékülök, Pista, de ehhez a parasztyerekhez, — s felém intett fejével, — semmi közöm.

Pista arcza vérpiros lett a haragtól, rá akart ugrani Csereyre, ha én meg nem ragadom a kezét.

— Menjünk, Pista, — mondtam nyugodtan, — most már én mondom, hogy ehhez a fiúhoz semmi közöm, nem akarok róla többet tudni. Nagy az iskola, elférünk benne mindaketten.

Azt hiszem, nem mondtam sem többet, sem kevesebbet, mint a mennyit mondanom kellett. Nem haragszom, nem táplálok bosszút szivemben, csak nem akarok többet tudni erről a gonosz és gőgös fiúról.

Ha nem is mehetek haza a szent ünnepre, gondoljanak reám, édes szülőim, így a távolban is. Én imádkozni fogok mindnyájukért s remélem, az Úristen meghallgatja könyörgésemet.

Kérem édes jó anyámat, tudósítson engem édes jó apám állapotáról. Nem beteg-e? Nincs-e valami baja? A mitől a jó Isten óvjon meg mindnyájunkat. Kezét csókolja

szerető fia

Pali.

V.

Édes jó szülőim ! Azt sem tudom, hogy kezdjek a sok örömhír elmondásába ?

Szeretném tudni : mit fog nekem Piroska mondani, ha pár nap múlva beállitok ? !

Most veszem észre, hogy azon kezdem, a min végezni akartam, a legnagyobb örömhíren. Istenem, el se merem hinni, hogy én pár nap múlva édes jó szülőim áldott kezét csókolhatom és mesét mondhatok Piroskának, ugy, a mint tavaly mondtam, Hófehérkéről, Csipkerózsikáról.

Szerdán kaptam meg kedves szülőim levelét és nagy boldogsággal olvastam, hogy édes apám uram, Istennek hála legyen, jó egészségben van s a multkor csak azért nem irt nekem, mert vásárra kellett mennie. Csütörtökön délután kint sétálgattam a kertben, a jégpálya mellett. A tanár úr még délelőtt figyelmeztetett bennünket, hogy nem szabad korcsolyázni, mert megenyhült az idő, és könnyen baj történhetik. Képzelmek, édes szülőim, mennyire meg voltam lepve, mikor láttam,

hogy Cserey György, az, a ki engem származásomért mindig úgy lenézett, felköti korcsolyáját és a jégre indul.

Már vagy két hete nem beszéltünk egymással, most azonban nem állhattam meg, hogy oda ne szóljak.

— A jég meglágyult, nem szabad korcsolyázni.

Azt hittem, hogy talán Cserey elfelejtette a tanár úr délelőtti figyelmeztetését.

Cserey elkaczagta magát és belevágta korcsolyáját a jégbe. Vakmerően siklott tovább s csak azután kiáltott vissza nekem, a partra:

— Ha árulkodni akarsz, Szabó tanár urat az első emeleten találod és megmondhatod neki.

Tovább nem folytatta. Én csak egy rémületes sikoltást hallottam, — soha életemben el nem felejttem ezt a hangot — és azt láttam, hogy Cserey alatt a jégtábla beszakadt s belezuhant a jeges vízbe.

Kivülünk egy lélek sem volt a jégpálya közelében és én nem sokat haboztam. Korcsolyázni nem tudok, különben se volt nálam semmiféle ilyes szerszám, hát csak úgy gyalogosan rohantam Cserey felé. Vagy háromszor elbuktam és a feltöredezett jég véresre karczolta a kezem és arcom, de bizony most, a veszedelmes pillanatban, ezzel igen keveset törődtem. Én csak azt láttam, hogy Cserey rettenetes erőfeszítéssel kapaszkodik az ingó jégtáblába s hogy így is nyakig süllyedt

a jeges vízbe. Tudtam, hogy pár pillanat múlva elhagyja ereje és végképen alá fog merülni. Láttam, hogy mily kétségbeesetten, halálos rémülettel néz reám és én is reszkettem egész testemben. Nem tagadom, az is eszembe jutott, hogy ha alattam is beszakad a jég, akkor mindkettőnknek vége... De mindegy, mindent meg kell tenni, a mi gyöngye erőmtől telik s talán, a jó Isten segítségével nem fog elmaradni.

És sem is maradt el. Óvatosan megkerültem az összeropedezett jégtáblát és a másik oldalára érve, odaszóltam Csereynek:

— Fogd meg a kezemet György, de erősen fogjad! Talán ki tudlak rántani.

S a mint egy kicsit felemelkedett, a másik kezemmel átfogtam a derekát. A jég ropogott, recsegett, de nem tört össze, a következő pillanatban már mindketten a parton voltunk.

Cserey a hidegtől és ijedségtől elvesztette eszméletét. Megpróbáltam karomra venni, hogy elvigyem, de csak pár lépést birtam vele menni és magam is kimerülten roskadtam Gyuri mellé.

Később hallottam, hogy Szabó tanár úr lelt meg bennünket és ő vitetett fel mind a kettőnket a beteg-szobába. (Ne ijedjenek meg, édes szülőim, most már teljesen egészséges vagyok.) Különben össze-vissza csak két napot feküdtem. A harmadik napon már részt vettem az előadáson. Mikor az osztályba beléptem, a fiúk fölállottak és mindnyájan „éljen“-t kiáltottak. Később bejött a

a tanár úr és az egész osztály előtt megdicsért, hogy bátor és jószívű gyerek vagyok. Én, édes jó szülőim tanítására gondoltam és úgy éreztem, hogy csak kötelességemet teljesítettem, mikor veszedelemben forgó tanulótársamnak segítségére siettem.

Előadás után Szabó tanár úr külön hívott, megsimogatta a fejemet, én pedig Cserey után tudakozódtam.

— Bent van a beteg-szobában, még feküdnie kell neki pár napig.

— Meglátogathatom?

— Mindenesetre, édes fiam, ő már régen szeretett volna veled beszélni.

Cserey halványan feküdt az ágyban. Mikor közel léptem hozzá, mind a két kezével megragadta a kezemet.

— Bocsáss meg, Pali, bocsáss meg...

Éreztem, hogy forró könnyek borítják el a kezemet és nem tagadom, én is sirni kezdtem. De nyomban eszembe jutott, hogy Gyuri beteg és ez a felindulás megárthat neki.

— Ne izgasd magad... A mi volt, ^{az} elmúlt, én különben sohase haragudtam.

— Én megbántottalak téged.

— Ne beszéljünk többet róla.

— Te megmentetted az életemet.

— Te sem tettél volna másként az én helyzetemben.

— Nem, Pali, én nem akarom magam ámitani. Én nem érdemlem meg, hogy így gondol-

kozzál rólam. De azt is megmondom, hogy az utóbbi napokban nagyon megváltoztam... és nagyon szeretném, ha mi jó barátok lennénk... tudom, hogy most még nem érdemlem meg, de talán később, majd...

Láttam, hogy újra könnyes lett a szeme és leültem az ágya szélére.

— Mire való ez a később? Én már most is jó barátod vagyok és az is leszek, míg csak te akarod. A mi volt, elmúlt, ne beszéljünk többet róla. Én már elfelejtettem, felejtsd el te is. Most pedig az a fő, hogy nyugodtan kipihend magadat és újra egészséges légy. Ne beszéljünk már többet ilyesmiről, inkább felolvasok neked valamit. Jó lesz?

Mikor egy óra múlva a doktor úr bejött és én elhagytam, a beteg-szobát, Szabó tanár úr megállított a folyosón.

— Derék fiú vagy, Pali fiam, bent voltam a könyvtárban és hallottam, mit beszélgettél Cserey Györggyel. Látom, hogy nem csalódtam benned. Csak haladj tovább ezen az úton és én meg leszek veled elégedve.

Szóról-szóra így mondta a tanár úr, azután megsimogatta az arczom.

— Én egy kis meglepetést tartogattam a számodra. Csak egy pár nap múlva akartam elmondani, de hát ma mondom el. Tudom, hogy mennyire szeretnél hazamenni a karácsonyi ünnepekre, azt is tudom, hogy szülőid szegény emberek és

csak nagyon nehezen, vagy éppenséggel nem nélkülözhetik azt a pár forintot, a mibe az út kerül. Ime, én adom azt neked, fogadd olyan szívesen, mint a milyen örvendő szívvvel nyujtom át neked.

Nem tudtam szólni, a köny elfojtotta a hangomat. Lehajoltam, hogy megcsókoljam a tanár úr áldott, jó kezét, de nem engedte. Csak akadozva tudtam kimondani ezt az egy szót: „Köszönöm“. Szabó tanár úr elmosolyodott:

— Jól van, fiam, nagyon jól van. Nem kell erőltetni magadat, tudom én, nagyon jól, hogy te mit érzel e pillanatban.

Megfordúlt és bement a tanári szobába. Én pedig egyedül maradtam a nagy boldogsággal szívemben. Alig akartam magamnak hinni, hát igazán, én otthon leszek pár nap múlva! Látni fogom édes anyámat, édes apámat, Piroskát, a nevető szemű, piros szájú, kaczagó Piroskát. Haza megyek tiszta, kibékült szívvvel, nincs ellenségem már, csak jó barátaim vannak. És mikor belépek szülőim hajlékába, sem haragot, sem keserűséget, sem bosszúvágyat nem viszek haza lelkemben. A viszontlátásig is kezüket csókolja

szerető fiuk

Pali.

VI.

Édes jó szülőim! Most, hogy a karácsonyi vakáció után visszakerültem a kollégiumba, úgy érzem, mintha kettős életet élnék. Csodálatosképen egyszerre eltűnik előlem a kőépület, hosszú, széles folyósóival, fehérre meszelt tantermeivel és azt hiszem: újra ott ülök édes apám házában, a keskeny falóczán és mesélgetek Piroskának arról, hogy milyen szörnyű nagy, magas házak vannak itt Debreczenben.

— Igazán? — csodálkozik az én piros arczú húgocskám. — Nem tréfálsz, ott az emberek egy-más feje felett laknak?

— Úgy, úgy, Piroskám, — bólintgatok nagy, komolyan, — ott emeletes házak vannak.

— Jaj de szép lehet az! Úgy szeretném látni.

— Majd meglátod, ha nagyobb leszel, Piroska, — mondtam én és megsimogattam a haját. Minek mondanám el, hogy a világ millió, meg millió csodaszép épületei közt, egyikben sem érez-

heti magát az ember olyan jól, mint ebben a piros cserepes, fehérre meszelt kis házikóban. Majd megtudja ezt magától is, ha valaha el kell hagynia a szülői hajlékot.

És látom édes anyámat, a mint árczom simogatja, kezem szorongatja és tudakozódik, hogy nincs-e valami kár az egészségemben? Hogy volna, mikor itthon vagyok! Aztán bejön édes apám és leteszi az asztalra a bizonyítványomat és így szól: nagyon meg vagyok veled elégedve, fiam, csak tovább is iparkodjál, nehogy valaha rossz híredet halljam.

Én épen felelni akarok, mikor valaki vállamra teszi a kezét, Szabó tanár úr áll mellettem.

— Bocsánatot kérek, tanár úr, úgy elgondolkoztam, nem is vettem észre, hogy mellém tetstett jönni

— Láttam az arczodon, fiam. Úgy-e, az otthonra gondoltál?

— Arra, tanár úr.

— Jól töltötted a szünidőt?

— Nagyon szépen köszönöm tanár úr kérdését, igen jól.

— Helyes, ennek örülök. Most már azonban munkához kell látni, hogy tovább is fokozatosan haladhass előre. Nagyon jól tudom, hogy ezek az első napok a legnehezebbek. Ilyenkor féligmeddig lelkében, még otthon van a gyerek. De azért azt sem szabad elfelejtened, hogy itt is csak szeretet és jó akarat vesz körül.

— Óh, tanár úr, kérem, hát elfeledhetem-e valaha azt? Én, a ki a tanár úr jóvoltából érezhettem ezt a nagy boldogságot.

S mielőtt még megakadályozhatott volna, gyorsan lehajoltam és megcsókoltam a kezét.

— Jól van, fiam, most pedig eredj pajtásaid közé.

Szabó tanár úr elment, én megfordultam, hát látom, hogy Cserey György fut felém

— Pali, édes Palkóm, csakhogy már visszajöttél! Milyen jó színben vagy! Pirosposzsgás az arcod, nevető, jókedvű a szemed.

— Te is jó színben vagy, Gyuri.

Cserey hirtelen átölelt:

— Úgy-e megbocsátottál nekem?

— Már el is felejtettem. Minek is hozod elő? Gyerekség volt, ne beszéljünk róla.

— És megengeded, hogy jó barátod legyek, hogy veled sétálhassak, melletted játszhassam?

— Milyen furcsákat kérdezel tőlem, Gyuri.

Egyszer csak azt látom, hogy Csereynek könnyes a szeme.

— Pali, te nem szeretsz engem!

Megvallom, egy kicsit zavarba hozott ez a felkiáltás.

— Hogy is ne! Nem értem, hogy jut ilyesmi az eszedbe?

— Nem szeretsz, látom. De hogyan is kívánhatom én ezt tőled! Én, a ki annyiszor és oly igazságtalanul megbántottalak? csak azt engedd

meg, hogy melletted lehessen és ne utasítsd vissza az én szeretetemet. Majd lassankint talán sikerül megnyernem magamnak a tiedet is.

Nekem is könyes lett a szemem.

— Csacsiságokat beszélsz, Gyuri, pedig okos fiú vagy. Én nagyon szeretlek téged és igaz barátomúl fogadlak. De csak egy feltétel alatt, ha azt a régi dolgot sohasem emlited fel többé.

Cserey mind a két kezével megragadta karomat.

— És most gyere velem, kérlek. Az igazgató szobájában van az édes apám, beszélni akar veled.

Egy kicsit húzódozva követtem Csereyt. Különös volt a gondolat, hogy pár pillanat múlva annak a fiúnak édes apjával kell szemben állnom, a ki pár héttel azelőtt még halálos ellenségem volt.

Minden elmúlt azonban, mikor Cserey János úr megfogta a kezem és így szólt:

— Édes kis fiam, szeretném neked megköszönni, hogy olyan nemesen és bátran rohantál a veszedelembe az én fiamért. Azt is nagyon jól tudom, hogy fiam semmiképen sem érdemelte meg, hogy akár a kis ujjad is megmozdítsd érte.

Láttam, hogy Gyuri pirulva süti le a szemét és közbe akartam szólni, de Cserey úr vállamra tette kezét.

— Hagyd el, gyermekem, most én beszélek. A dolog úgy van, a mint elmondtam. Semmit sem változtatna rajta, ha kiméletesen eltagadnók

vagy szépitenők. Fiam mentségére most csak annyit mondhatok, hogy ő maga vallott be töredelmesen mindent nekem és az édes anyjának. Bocsanatunkat azonban a te szavadtól tettük függővé. Hát beszélj, gyermekem, megbocsássunk-e ennek a rosz, de javulást ígérő fiúnak?

A könyvek miatt alig birtam szólni. Édes anyámra, édes apámra gondoltam és ezt feleltem:

— Cserey úr, kérem szépen, ne beszéljünk többet erről a dologról. Nekem úgy fáj, ha Gyurkát bántják. Én már álmomban sem gondolok arra a régi gyerekességre és szegény Gyurkának még mindig szenvednie kell miatta.

Könyeim közt is jól láttam, hogy az igazgató úr, meg a tanár urak nyájasan, szeretettel néznek rám. Így hát — gondoltam — meg van-e elégedve válaszómmal. Cserey úr meg átölelt és megcsókolta homlokomat.

— Itt van egy pár könyv, — mondta aztán egy csomagot nyújtva át nekem, — hallottam, hogy semminek sem örülsz annyira, mint a nyomtatott betűnek. Olvasgasd hát örömmel és lelki épüléssel. Derék, jóra való gyermekek történetét adják elő ezek a könyvek, de egyik sem derekabb és becsületesebb nálad. Isten éltesse, kis öcsém, az ő segítségével igen derék ember lesz belőled, ha ezen az úton haladsz tovább!

Hálás szívvvel köszöntem meg a szép könyveket, mert valóban, semminek sem örülök annyira, mintha iskolai dolgozataimat elvégezve, ol-

vasgathatok. Cserey úr azután még édes apámék után tudakozódott. Azt kérdezte, hol laknak, mi-ből élnek, hány gyerek van még odahaza? Én pedig rendesen, illedelmesen feleltem neki.

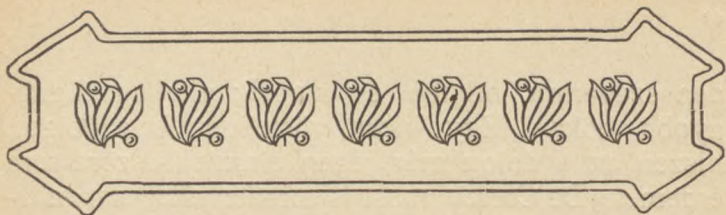
A folyosón egyszerre csak hirtelen hátrkapja a fejem valaki és sokszor erősen megcsókolja az arczom, meg a szemem. Aztán, mielőtt megfordulhattam volna, elereszt és villámgyorsan futni kezd. Az arcát nem is láthattam, csak a ruhájáról ismertem meg, hogy az a bolondos Cserey Gyuri volt.

Mennyi mindent tudnék még irni, ha a csengettyű szava nem figyelmeztetne, hogy indulnom kell előadásra. A jó Isten áldása legyen kedves szülőimmal. Kezüket csókolja

szerető fiuk

Pali.

VII.

Édes jó anyám !

Most, hogy a husvéti szünidő előtt állunk, nagy izgatottság van az egész osztályban. Különösen a bizonyítványról beszélgetünk. Milyen lesz, hogy lesz? Az egyik fiú fél, a másik, reménykedik, én részemről sem akarok elbizakodni, de úgy hiszem, most sem lesz alkalmam röstelkedni a bizonyítványom miatt és édes jó szüleim sem fognak talán majd szégyenkezni, ha a nagy vakációra hazakerülök.

Arról már irtam, hogy nagyon jó barátságban vagyok Cserey Gyurival.

Gyuri igazán nagyon megváltozott és én most őt szeretem legjobban, az egész osztályban. Cserey bolondos, jó fiú és nem ismer középutat. Ezelőtt minden ok nélkül gyűlött és csufolt, most, hogy az ő állítása szerint az életét mentettem meg, (holott nem tettem egyebet, mint a mi kötelességem volt), mód nélkül szeret és úgy hallgat min-

den szavamra, mintha én volnék a világ legnagyobb bölcse. Egy kicsit röstellem is a dolgot, hiszen az a dolog már régen elmúlt és szóra sem érdemes. De Cserey most is minden alkalmat megragad, hogy háláját és köszönetét kifejezze. A szabódás, a védekezés mitsem használ, mert Gyuri ilyenkor még jobban belemelegszik a hálálkodásba s égre-földre esküdözik, hogy egész életében sem tudja visszafizetni nekem azt a nagy jót, a mit vele tettem. Hát nem bolondos fiú az a Cserey Gyurka?

De ha már így áll a dolog, igyekszem felhasználni szeretetét. A mult hetekben kereken kijelentettem az én Gyurka barátomnak, hogy addig nem megyek vele sétálni és játszani, míg a leczkáját meg nem tanulta és az írásbeli feladatot el nem készítette. Gyurka egy kicsit duzzogott is eleinte, de most már egészen beletörődött a dologba és hálásan emlegeti, hogy én tanítottam őt rendre, pontosságra. Egyben megkérdezte tőlem, hogy én kitől tanultam mindezt, én ezt feleltem: — Az édes apámtól, Gyurka. Tudod, az én édes apám azt mondta, hogy hitvány, semmirekellő gyermek az, a ki a reábizott dolgot hiven és pontosan nem teljesíti. Az ilyen gyermekből hitvány és semmirekellő ember lesz, mint a hogy a rossz mag sohase hozhat jó termést.

Gyurka elkomolyodott egy perczig, aztán így szólt:

— Milyen okosan beszélt az édes apád. Ezt sohase fogom elfelejteni.

Másnap kimenőnk volt és Gyurkával együtt sétáltam a Piacz-utczán. Az egyik kirakatban egy szép, szőke hajas bábu volt kitéve, én odanéztem.

— Csak talán nem akarsz bábuval játszani?

— nevetett Gyuri. — Mit nézed olyan nagyon?

— Ha valaha pénzem lesz, ilyet veszek majd Piroskának, azért bámultam meg annyira, — mondtam én is kaczagva.

Gyurka nem felelt semmit, elgondolkozva nézett maga elé. Nekem akkor még sejtelmem sem volt, hogy miben törheti a fejét?

Tegnap volt egy hete, hogy Gyuri édes anyja bejött Debreczenbe. Már délelőtt bent volt a kollégiumban, de én akkor nem láttam, mert a latin dolgozatomat irtam. Délután azonban behivattak a tanári szobába.

Ott volt a Gyuri édes anyja, kinek természetesen rögtön kezet csókoltam. Ő megsimogatta az arczomat és egy nagy csomagot nyújtott át.

— Ezt neked hoztam, édes fiam. Gyurka mondta, hogy a milyen jó barát, épen olyan jó testvér vagy. Remélem, majd örömd telik benne.

Kibontottam a csomagot és majdnem elkiáltottam magam meglepetésemben. A szőke haju baba volt előttem. Az áldott jó Csereynéni megvette, Piroska számára . . .

Le sem irhatom szívem nagy örömét, pedig ezzel még korántsem volt vége a dolognak.

— Édes fiam, most tulajdonképen te érted jöttem be Debreczenbe. A fiamnak igaz, jó barátja

vagy s mi nagyon jól látjuk, hogy milyen jó hatása van a te barátságodnak, Gyurka egészen megváltozott, bár mihamarább hozzád lenne hasonlóvá. Az édes apjának is ez a legfőbb óhajtása . . . De hát most nem erről van szó, hanem arról, hogy a husvéti szünidőre magammal akarlak vinni, ki a pusztánkra. Az igazgató úrnak már szóltam a dologról, ő már beleegyezett. Te pedig, édes fiam, irj szülőidnek, ha nincs ellene kifogásuk s ha te is szeretsz kissé bennünket, légy a mi szívesen látott, szeretett drága, kis vendégünk.

Elfűlt a hangom és felelet helyett megint csak kezdet csókoltam és megigérttem Csereynéninek, hogy megírok mindent édes jó szüleimnek. Most tehát csakis az ő válaszuktól függ a dolog. Én természetesen úgy fogok tenni, a mint otthonról parancsolják. Ámbár nem tagadom, nagyon jól esnék a városi élet után a pusztára szabad, friss levegője. Hiába, falusi fiú vagyok és így tavasz felé már úgy érzem magam a városban, mintha börtönbe lennék csukva.

A babát ma postára teszem, levelemmel egyidejűleg fog bizonyosan megérkezni. Szeretném látni, hogy mosolyog majd az én kis Piroska húgom, ha ezt a szőke hajú, kék szemű, nagy babát meglátja. Kedves jó szüleim kezét csókolja és válaszukat várja

szerető fiuk

Pali.

VIII.

Kedves jó szülőim!

Ma kaptam ki a bizonyítványt. És sietek megírni, hogy édes apámnak nem kell röstelkedni a fia miatt. Bizonyítványom szín jeles. Sikerült a számtanból kapott kettőst is kijavítani s most már semmi sem zavarja boldogságomat.

Boldog vagyok, hogy örömet szerezhetek azoknak, kik nekem legdrágábbak a földön. Boldog vagyok, mert igyekezetemnek meg volt a maga gyümölcse.

Vajjon mit fog szólni a tiszteletes úr, ha hazamegyek és megmutatom neki bizonyítványomat? Fog-e örülni, hogy nem csalódott bennem és nem voltam érdemtelen pártfogására és biztatására?

Én magam is tudom, hogy bohóság, de mégis úgy képelem, hogy velem örvendezik az egész világ, a fű, a fa, a madár, minden, minden...

És én is szeretnék keblemre zárni mindenkit, nagy örömben és boldogságomban.

Egyelőre azonban, csak Cserey Gyurkát szoríthattam magamhoz, mert az esett a kezem ügyébe. De Gyurka vissza is adta a baráti ölelést, hogy csak úgy ropogott belé a csontom. Aztán kibontakoztunk egymás karjaiból és nevetni kezdtünk olyan erősen, olyan sokáig, hogy teli lett könnyel a szemünk.

Megjegyzem, hogy Gyurkának is volt oka az öröme. Bizonyítványa sokkal jobb, mint a milyen tavaly volt. Igaz, hogy két elégséges még mindig ott éktelenkedik a papiroson, de Isten segítségével, jövőre talán az is eltűnik onnan.

— Ha te segíteni fogsz, Pali, — mondta Gyurka, — biztos, hogy fölviszem tiszta jóra.

Ez a bolondos Gyurka azt hiszi, hogy az én segítségemnek köszönheti a jobb bizonyítványt. Pedig szó sincs róla. Én csak épen magyarázgattam neki néha-néha, ha valamit nem értett és nógattam, ha kissé lusta volt. De az eredmény mégis csak az ő érdeme, mert ő tanult, ő dolgozott érte és nem más.

Ezt meg is mondtam neki, de a bolondos fiú a nyakamba ugrott és össze-vissza csókolta a homlokomat.

— Nekem beszélhetsz, a mit akarsz. Én tudom, hogy mit köszönhetek a te barátságodnak s mentűl jobban szerénykedel, én annál jobban szeretlek.

Hát nem bolondos fiú ez a Csérey Gyurka?

Mióta náluk voltam a husvéti szünidő alatt, még jobban szeretjük egymást, mint ezelőtt, ha ugyan ez lehetséges.

Az osztályban még egy tiszta jeles fiú van, Pista, az én régi jó barátom, ki mindjárt az első napon olyan jó és szives volt hozzám. Szabó tanár úr, az osztályfőnök mind a kettőnket megdicsért. Mikor be akartam menni a szobámba, hogy összeszedjem a holmimat, Szabó tanár úr még egyszer megszólított:

— Úgy látom, Pali fiam, meg vagy elégedve?

— Tanár úr, én nagyon, de nagyon boldog vagyok. Hogy fog örülni édes apám, meg édes anyám!

— Van is okuk reá, — mondta a tanár úr komolyan, — mert a jó gyermek a legnagyobb istenáldás. Te pedig, Pali fiam, jó gyermek vagy. Ne süsd le a szemed, ne szégyeld magad, nincs ezen semmi röstelni való. Isten jó feltogással, könnyű észszel áldott meg, de te e mellett még szorgalmas és jó magaviseletű is voltál mindig. Szeretettel bocsátalak haza és szeretettel várlak vissza a jövő szeptemberben.

Még most is piros az arczom, mikor a tanár úr jóságos dicséretét leirom. Én érzem, hogy ennyit nem érdemeltem meg. Igaz, hogy buzgón törekedtem a tanulásban és mindig igyekeztem, hogy a köteles tisztelet és engedelmesség ellen ne vétsek. De hiszen ez kötelességem volt. Ez a leg-

kevesebb, a mivel azoknak a nemeslelkű embereknek tartozom, kik lelkem épülésén fáradoznak. A kötelesség teljesítéseért nem jár dicséret és én tudom, hogy csak a szeretet adta Szabó tanár úr ajkára a magasztalást, de mindegy, annál hálásabb vagyok érte.

Három nap múlva otthon leszek, édes jó szülőim! Oh, hogy számolom az órákat, a perczeket. De azért, bármi furcsának látszik, bizonyos szomorúsággal járkálok a széles folyosón, a nagy tantermekben. Istenem, ha elgondolom, milyen nehéz szívvvel léptem át a kollégium küszöbét, hogy féltem ettől a nagy, komor épülettől, mely nélkül ma már el sem bírom életem képzelni. Érzem, hogy lelkem egy része ideforrt elválaszthatatlanul és boldogtalan volnék, ha szeptemberben nem jöhetnék újra vissza, folytatni tanulmányaimat.

De visszajövök, ha a jó Isten is úgy akarja. Félre hát a szomorú gondolatokkal, hadd repkedjen lelkem szabadon és vidáman abban a boldog reménységben, hogy háromszor huszonnégyszer óra múlva szeretteim között lehetek.

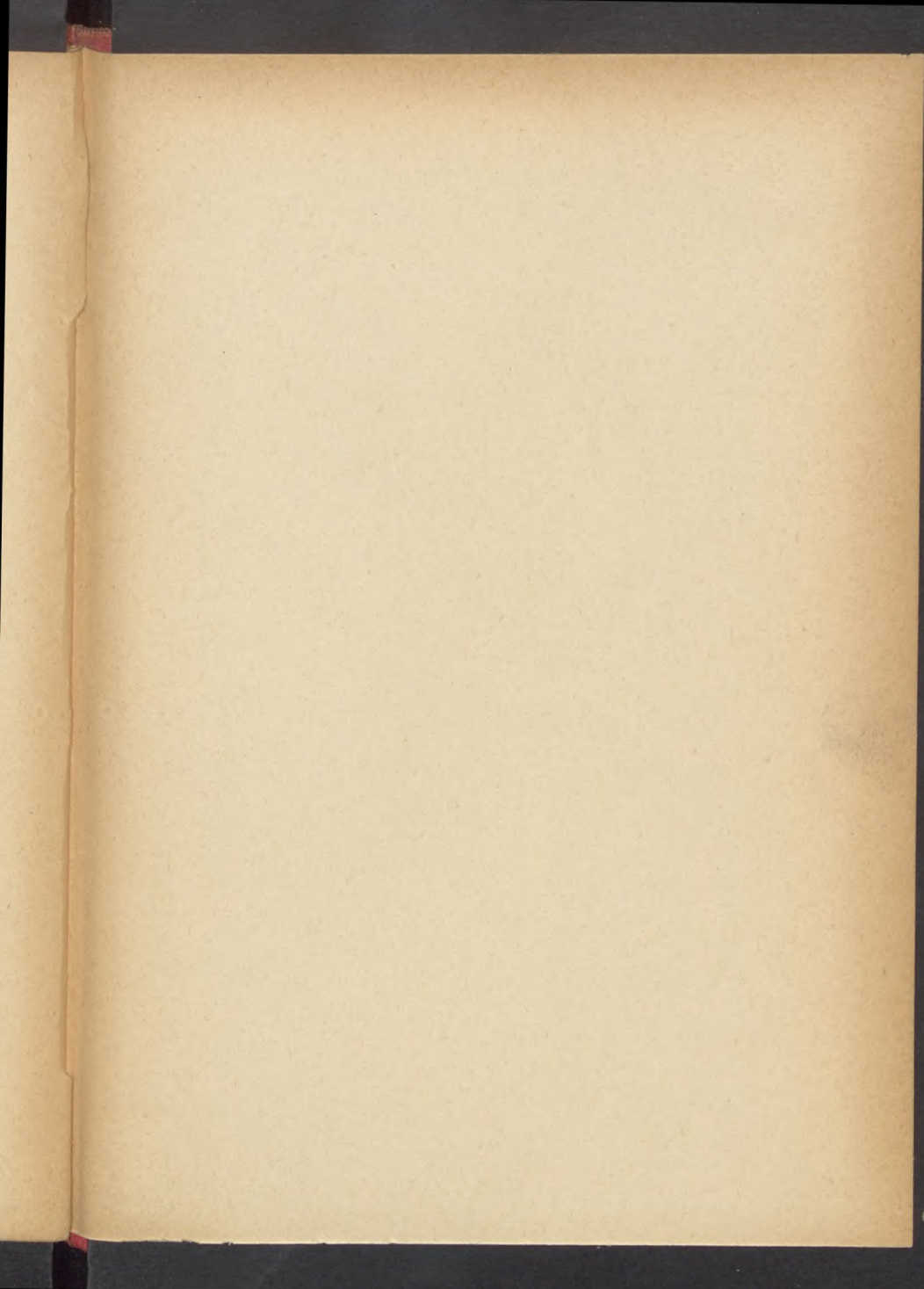
Hát Piroska? Vajjon nem lesz-e túlságosan büszke a bátyjára, a ki szin jeles bizonyítványt visz haza? Kezüket csókolja

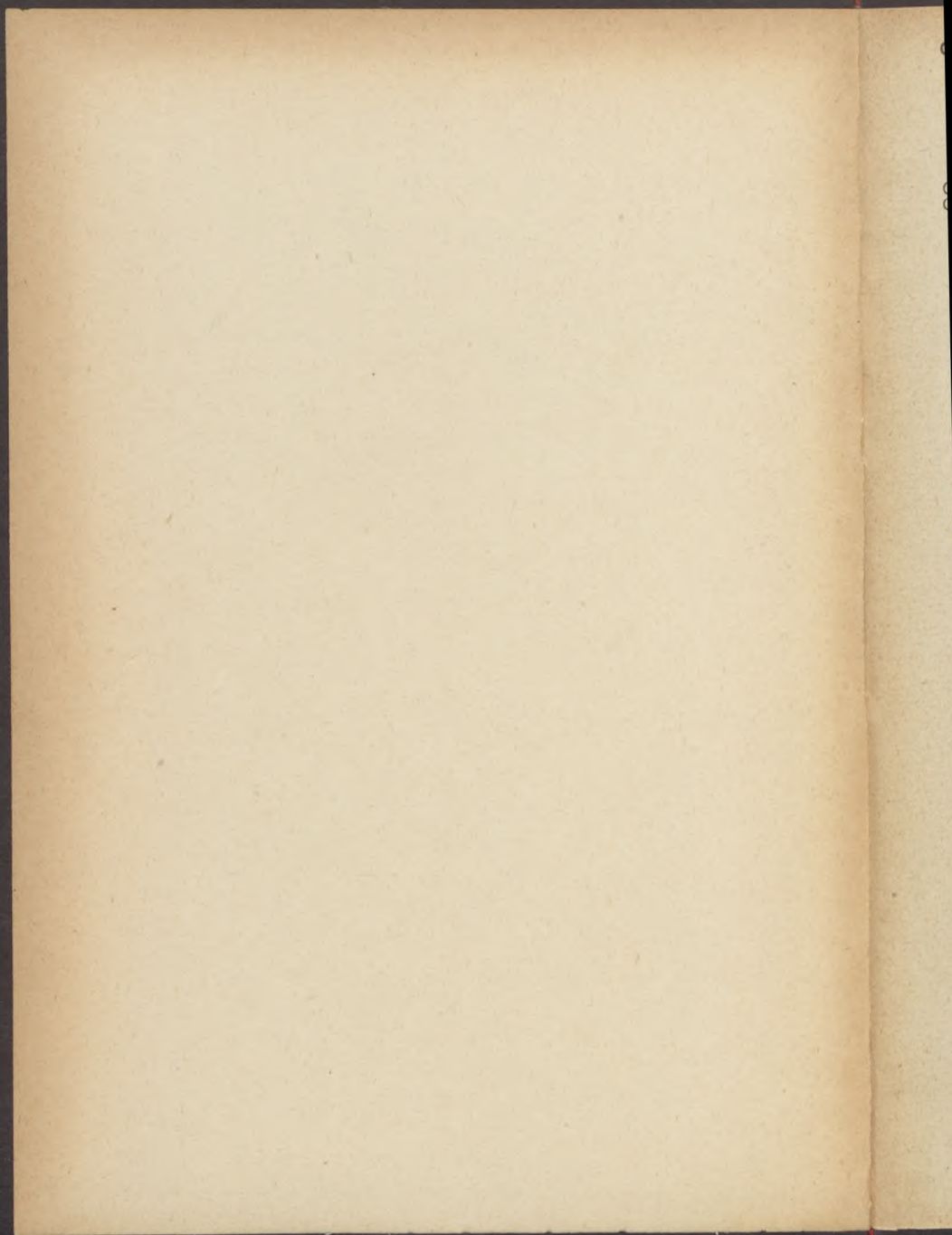
szerető fiuk

Pali.

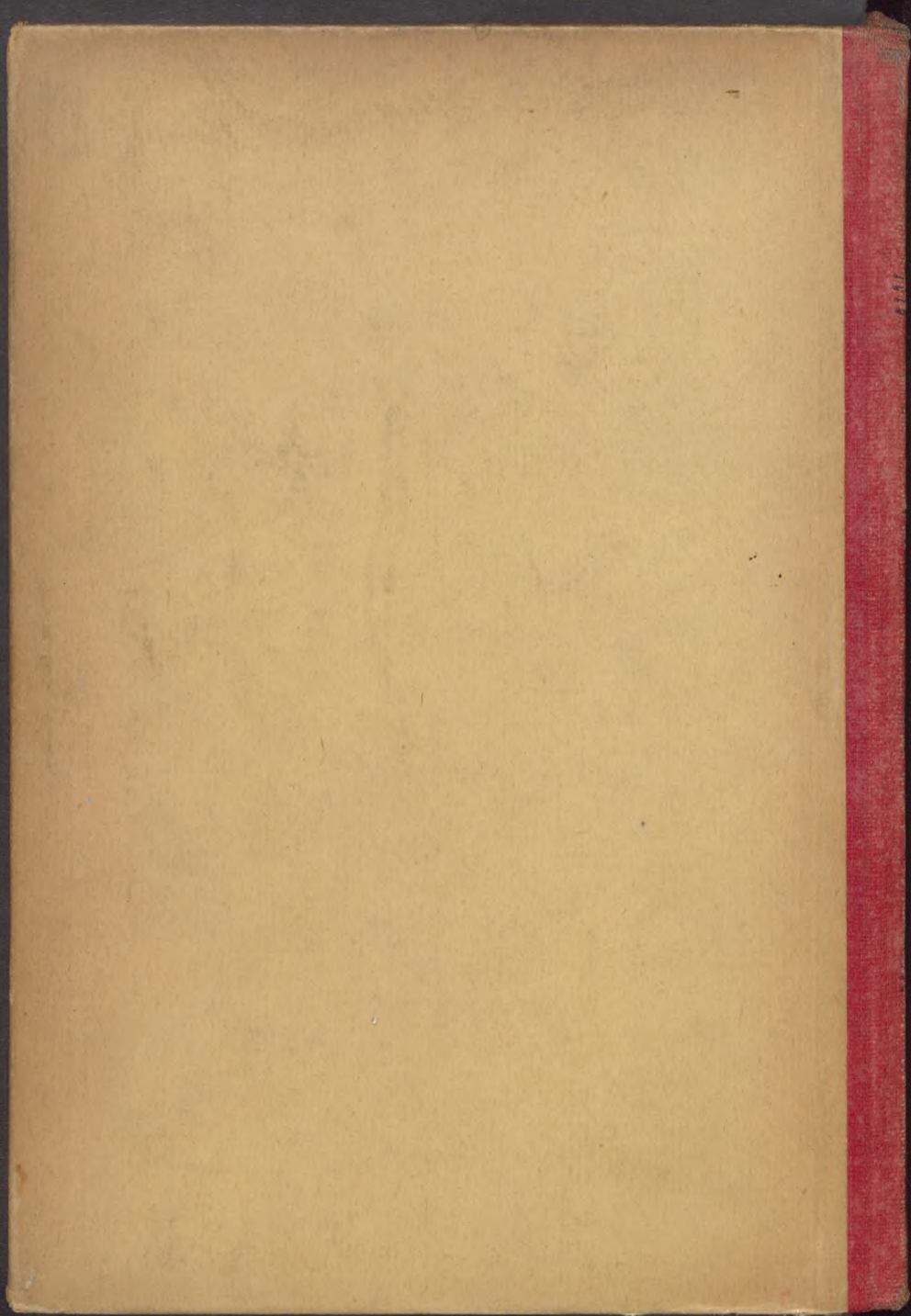

Szám	Korona
126. Gárdonyi Géza. A nagyapó tréfái. Képekkel. Második gyűjtemény	— .60
127. — Harmadik gyűjtemény	— .60
128. Garády V. Magduska meséi	— .60
129. Lőrinczy György. Báró Eötvös József	— .60
130—131. Tóth Béla. Anekdoták képekkel	1.20
132. Krúdy Gyula. Letűnt századok. Tört. elb.	— .60
133—135. Gaal Mózes. A vasember fia. Történeti elbeszélés képekkel	1.80
136. Krúdy Gy. A király palástja. Tört. elbesz.	— .60
137. Sas Ede. Biharország. Elbeszélés	— .60
138. Egri György. Igaz is, nem is. Mesék, tört.	— .60
— Első gyűjtemény	— .60
139. — Második gyűjtemény	— .60
140. — Harmadik gyűjtemény	— .60
141. Sebők Zsigmond. Maczkó úr első utazása. Képekkel	— .60
142—143. — Maczkó úr második utazása	1.20
144. — Maczkó úr harmadik utazása	— .60
145. Lampérth Géza. Három pápai diák balatoni kalandozásai. Első utazás	— .60
146. — Második utazás	— .60
147. — Pápai diákok kalandozásai a Bakonyban	— .60
148. Gárdonyi Géza. A nagyapó tréfái. Negyedik gyűjtemény	— .60
149. — Ötödik gyűjtemény	— .60
150. Garády V. Mi van a tengerben?	— .60
151. Sebők Zs. Kossuth Lajos	— .60
152. Egri György. Mátyás király	— .60
153. Brunovszky. Találós mesék	— .60
154. Egri György. Történetek az egri várból	— .60
155—156. Gárdonyi G. Nevető könyv	1.20
157. — A zöld erszény	— .60
158—159. — Emlékezetes napok a magyar tört. ből	1.20
160. Thirring Gusztávné. Apró történetek	— .60
161. Andrássy L. Aranyvirág	— .60
162. — Ceruza király íródeákja	— .60
163. Tábori R. Dezsőke pályát cserél	— .60
164—165. Sebők Zsigmond. Városi cica falun	1.20
166—167. Krúdy Gy. A komáromi fiu	1.20
168—170. Sas Ede. Ahol a gólya fészkel	1.80
171—173. Tábori R. Sztropka Janó	1.80
174. Lengyel Laura. Egy kis diák levelei	— .60
175. — A kis Zsolnay László és más történetek	— .60
176. Krúdy Gyula. Két vándor. Elb. kép.	— .60
177—178. Sas Ede. Kurucok csillaga. (II. Rákóczi Ferenc.) Történeti elbeszélés képekkel	1.20
179. Sebők Zsigmond. Cserebogár urfi a tengeren. Képekkel	— .60
180. Sebők Gyula. A gyöngyhuszár. Képek	— .60

Szám	Korona
181. Sebők Gyula. A hős nyulacska. Képpel	— .60
182. — Cicáról — nyulról. Képpel	— .60
183. Garády Viktor. Kerek erdő. Történetek, képek az állatvilágból. II. gyűjt. Kép.	— .60
184. Krúdy Gyula. A dévényi fazekas. Képpel	— .60
185—187. Tábori Róbert. Görbe hegyek országa. Képekkel	1.80
188. Lampérth Géza. Elmult időkből. Történeti rajzok. Második gyűjtemény	— .60
189—190. Lőrinczy György. A bizófalvi harang szava. Elbeszélés. Képekkel	1.20
191. Móra István. KatóK könyve. Mesék versek képekkel	— .60
192. Gárdonyi G. Mindentudó Gergely bácsi második könyve. Képekkel	— .60
193. Benedek Elek. Elek apó meséi. II. gyűjt.	— .60
194. Gárdonyi Géza. Tihanyi Pista. Képekkel	— .60
195. — Bolond Istók. Képekkel	— .60
196. Perényi Lajos. A hazaért. Hazafias elbeszélések. Képpel.	— .60
197. Gegus Ida. Tündérmesék III. gyűjtemény	— .60
198. Sebők Zsigmond. Falusi cica a városban. Képekkel	— .60
199. Krúdy Gy. Robinzonok a Kárpátok között	— .60
200. Egri György. Jókai Mór élete	— .60
201. Havas István. Az ihácsi kis kakas. Elbeszélések, képpel	— .60
202. — Csipkerózsák. Versek	— .60
203. Herman Ottóné. Ők ketten. Mesék, elbeszélések, képekkel	— .60
204—206. Lengyel Laura. A virradat napja. Tört. elbeszélés, képekkel	1.80
207. Pósa Lajosné. Olvassuk csak. Elbeszél.	— .60
208. Havas Mihály. A hősök. Hazafias elbeszélések, képekkel	— .60
209. Egri György. Igaz is, nem is. IV. gyűjt.	— .60
210. — V. gyűjtemény	— .60
211. Kiszely R. Képek a nagy természetből	— .60
212—213. Sas Ede. A virágok költője, képekkel	1.20
214. Krúdy Gyula. Előre. Hazafias elbeszélések, képekkel	— .60
215. Sebők Zs. Utazás tündérországba. Mesék	— .60
216. — Pattogatott kukorica. Mesék	— .60
217. Dingha Béla. Kókumfitty király országa	— .60
218. Gaal Mózes. A szurtos kis inasról	— .60
219. Benedek Elek. Elek apó meséi. III. gyűjt.	— .60
220—221. Lampérth Géza. Hű a koporsóig. Történeti elbeszélés Rákóczy korából. Kép.	1.20
222. Lőrinczy György. Mátyus földjén. Elbeszélés képpel	— .60

Szám	Korona
223. Barta Irén. A csillagok között. Képpel	— .60
224—225. Dingha Béla. A krencsi erdő meséi. Kép.	1.20
226. Gyökössy Endre. Palkó Debrecenben	— .60
227—228. Lengyel Laura. Magyar hősök. Történeti elbeszélés képpel	1.20
229. Móra Ferenc. Falun, városban	— .60
230. Józsa Antal. Hóvirágok	— .60
231—232. Pósa Lajos. Világszép nádszál kisasszony. Mese, képekkel	1.20
233. Pósa Lajos. Muzsikál a rajkó és más történetek. Képekkel	— .60
234. Pósa bácsi meséskönyve. I. gyűjt. kép.	— .60
235. Pósa Lajos. Mese a kis kanászról. Kép.	— .60
236. Pósa Lajos. Baba történetek. I. gy. kép.	— .60
237. Pósa Lajos. Baba történetek. II. gy. kép.	— .60
238—240. Pósa bácsi meséskönyve. II. gyűjt. kép.	1.80
241—242. Pósa Lajos. Czini-czini. Képekkel	1.20
243. Pósa Lajos. Marczí vitéz. Képekkel	— .60
244. Pósa bácsi meséskönyve. III. gyűjt. kép.	— .60
245—246. Pósa bácsi meséskönyve. IV. gyűjt. kép.	1.20
247. Pósa Lajos. Kaczor király. Képekkel	— .60
248. Pósa Lajos. Csali mese. Képekkel	— .60
249—250. Pósa Lajos. Bandi álma. Abroszka, bárányka, botocska. Két mese, képekkel	1.20
251. Sebők Zsigmond. Tilinkós Lajkó	— .60
252. Havas István. Magyar fiuk. Tört. elbesz.	— .60
253. Benedek Elek. Elek apó meséi. IV. gyűjt.	— .60
254. Thirring Gusztávné. Apró mesék. Kép.	— .60
255. Figura bácsi mókái. Összegyűjt. Kiszely Róbert	— .60
256. Kővér Ilma. A vitorlás hajó	— .60
257—259. Abonyi Árpád. Magyar fiuk Afrikában. Regényes elbeszélés. Képekkel	1.80
260. Lengyel Laura. Piroska mesét olvas	— .60
261. Sebők Zsigmond. A doktor úr. Képekkel	— .60
262. Lőrinczy György. Magyar dicsőség. Kép.	— .60
263. Dingha Béla. Akom király baja. Kép.	— .60
264. — Böske a léghajón. Képekkel	— .60
265. Lőrinczy György. Kis diákjaim	— .60
266—267. Jávor Anna. A tárnoki csodakút. Képek.	1.20
268. Egri György. Igaz is, nem is. Mesék, történetkéek. Hatodik gyűjtemény	— .60
269. Dingha Béla. Sziveninces királyfi. Képek.	— .60
270—272. Havas István. A várkúti fiuk. Történet a mai időből. Képekkel	1.80
273. Lőrinczy György. Túl a sövényen	— .60
274—275. Sas Ede. Gyárfás vitéz. Történeti elb. Kép.	1.20
276. Egri György. Igaz is, nem is. Mesék, történetkéek. Hetedik gyűjtemény	— .60
277. Dingha Béla. A kis tűzér. Képekkel	— .60

134

IIII

Lengyel.

Egy

kis diák

levelei

IIII